

др Сања Петровић Тодосијевић
научна сарадница
Институт за новију историју Србије
Трг Николе Пашића 11
11 000 Београд
тел: 064 206 47 48
uransp@gmail.com

Музеј жртава геноцида
Десанкин венац б. б.
34 000 Крагујевац
Трг Николе Пашића 11/III
11 000 Београд
тел: 011 3398 883

ОСТАВКА

Председнику Управног одбора Музеја жртава геноцида
Јовану Ђулибрку, епископу пакрачко-славонском

Поштовани,

Овим путем подносим оставку на место члана Управног одбора Музеја жртава геноцида на које сам именована Решењем Владе Републике Србије од 25. марта 2021. године.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ОСТАВКЕ

Поштовани,

Са великим жаљењем Вас обавештавам да сам донела одлуку да поднесем оставку на место члана Управног одбора Музеја жртава геноцида на које сам именована на Ваш предлог а по одлуци и на основу Решења Владе Републике Србије које је издато 25. марта 2021. године.

Пре него што изнесем разлоге због којих сам одлучила да поднесем оставку, непуна два месеца пошто сам именована на место члана Управног одбора Музеја, желим да Вам се захвалим на поверењу које сте ми указали предлажући ми да се прихватим обавезе члана управног одбора нашег јединог музеја посвећеног очувању сећања на жртве геноцида који је спроведен током Другог светског рата на простору бивше Југославије како над припадницима српског тако и над припадницима других народа, пре свега, јеврејског и

ромског. Прихватајући Ваш предлог и прилажући своју професионалну биографију Маји Гојковић, министарки културе и информисања веровала сам да својим професионалним интегритетом на месту члана Управног одбора Музеја могу допринети његовом успешном раду у наредном периоду односно током трајања мандата. Моје веровање темељило се на нашим претходним консултацијама када сте потпуно јасно изразили жељу да Музеј у наредном периоду постане једна од најрелевантнијих културних али и истраживачких институција за бављење горе наведеном проблематиком. Моја одлука да се прихватим обавеза које прописује Статут Музеја од 10. новембра 2016. године била је мотивисана и чињеницом да Музеј, и ако оскудева у простору и има потребе за запосленима различитих профила, може да се похвали изузетно компетентним и стручним колективом који у више него скромним условима успева да обавља различите врсте послова који су у опису делатности Музеја, због чега се Музеј може сматрати изузетно референтном институцијом.

Оно што ме је не само поколебало већ и убедило да поднесем оставку је сазнање да Управни одбор Музеја па сами тим ни ја као његов члан нећемо бити у могућности да вршимо своју Статутом Музеја предвиђену функцију. До изнетог закључка сам дошла након одлуке Владе Републике Србије донете на седници Владе 12. маја 2021. године, а о којој сам се (случајно) информисала путем Facebook странице Министарства културе и информисања, да је за в. д. директора Музеја жртва геноцида изабран Дејан Ристић, како се наводи, „српски историчар, преводилац и сценариста“. Један „од водећих стручњака у области интегралне заштите и управљања културним наслеђем“ који се, наводи се даље, бави „дипломатском историјом, Холокаустом, односом државе и традиционалних верских заједница у 20. веку, културном историјом и културом сећања“.

Увидом у овде више пута поменути Статут (поглавље VII *Органи, састав, начин именовања и надлежности* са посебним освртом на чланове од 22. до 35.) уверила сам се да је Влада Републике Србије одлучивши се за овакав начин именовања в. д. директора у најмању руку занемарила, изузетно значајну улогу коју у избору директора има Управни одбор као један од три органа (директор, Управни одбор, Надзорни одбор) Музеја. Иако је из садржаја Члана 23. Статута јасно да „директора именује и разрешава Влада“ већ из садржаја Члана 24. се може закључити да у, најбољем случају, избору директора претходи не само сложена процедура већ да је за ту процедуру задужен управо Управни одбор. Увидом у Члан 24. Статута Музеја јасно је да се директор именује на основу претходно

спроведеног јавног конкурса кога „расписује и спроводи Управни одбор, 60 дана пре истека мандата директора“. Овако организована демократска процедура која подразумева читав низ других детаља, које овом приликом нећу наводити, омогућава не само Управном одбору већ и Влади која именује Управни одбор да путем транспарентне процедуре „дође“ до најбољих „решења“ за институције чији је оснивач. Расписивањем јавног конкурса задовољава се не само принцип демократичности већ се Управном одбору као оном који, између осталог (Члан 39.), „утврђује пословну и развојну политику“, „одлучује о пословању Музеја и даје смернице директору за вођење пословне политике“ пружа могућност, не само да (Члан 25.) обави разговор са свим кандидатима, утврди да ли испуњавају све предвиђене услове (Члан 27), утврди да ли су поднели сву конкурсну документацију (Члан 28) већ и да се упозна са „предлогом програма рада и развоја Музеја за период од четири године“. У даљој процесури Управни одбор Музеја, и ако не доноси одлуку о избору будућег директора ипак даје своје мишљење надлежном министарству (Министарство културе и информисања) „о стручним и организационим способностима сваког кандидата“.

Да не би било забуне, Члан 31. предвиђа да „Влада може именовати вршиоца дужности директора без спроведеног јавног конкурса, у случају када директору престане дужност пре истека мандата, односно када јавни конкурс није успео“. На основу одлуке коју је Влада Републике Србије донела на седници 12. маја 2021. односно одлуке о избору Дејана Ристића за в. д. директора Музеја јасно је да јавног конкурса па самим тим ни предочене процедуре није било. У том случају може се претпоставити да је Влада овакву одлуку донела: јер је дужност одлазећег директора престала пре истека мандата, што се по Члану 33. Статута Музеја може десити само у четири случаја: 1. на лични захтев; 2. ако обавља дужност супротно одредбама закона; 3. ако нестручним, неправилним и несавесним радом наноси штету установи; 4. ако је против директора покренут кривични поступак. Као члан Управног одбора нисам обавештена да је актуелни односно сада већ бивши директор Музеја „испунио“ било који од ова четири критеријума. Напротив на Конститутивној и Првој седници Управног одбора које су одржане 22. априла 2021. године у просторијама Музеја напоменуто је да, сада већ бившем директору Музеја, мандат истиче у јулу месецу 2021. године. Другим речима, могућност да се одлазећи директор Музеја „повуче“ раније није помињана. Обзиром да се јавни конкурс за избор новог директора расписује 60 дана пре

краја мандата одлазећег директора Управни одбор је имао могућност да распише конкурс и на тај начин омогући најтранспарентнији начин избора директора.

Определивши се да на овакав начин постави в. д. директора Музеја, Влада Републике Србије је из потпуно, мени бар, непознатих и нетранспарентних разлога одлучила да заобиђе Управни одбор Музеја и то по питању једне од његових најзначајнијих надлежности. Самим тим, поставља се питање која је сврха постојања Управног одбора па и сваког његовог члана појединачно.

Да је преко надлежног министарства консултовала Управни одбор Музеја, Влада Републике Србије би била у прилици да, пре него што донесе одлуку о именовању директора стекне увид у квалитете сваког од кандидата који би се евентуално јавили на конкурс а међу којима би, сада можемо само претпоставити, био и Дејан Ристић (сад он то може учинити и са позиције в. д. директора). Ту долазимо и до другог разлога који ме је мотивисао да поднесем оставку. Наиме ради се о самом в. д. директора Музеја, Дејану Ристићу чији је ангажман као, како је сам истакао у медијима, „члана стручне комисије која је била задужена за избор дела која ће бити изведена на Академији“ поводом 9. маја Дана победе над фашизмом и Дана Европе, узнемирио не само стручну већ и ширу јавност па и мене лично и то не само као чланицу Управног одбора Музеја жртва геноцида већ и као историчарку и грађанку. Наиме на приредби која је 9. маја 2021. године уприличена у Народном позоришту у Београду, сви присутни, међу којима су се поред ретких преживелих бораца Народноослободилачке војске Југославије налазили носиоци највиших државних функција у Републици Србији, приказан је програм који је између осталог садржао и: рецитовање две строфе из љотићевске песме „Мртви нисте“, три строфе из зборашке песме „Један за све, сви за једно“, три строфе из једне од зборашких корачница која почиње стихом „Борба већ се ближи крају“. Уследиле су три строфе из љотићевске песме „Ми знамо борбу“ и једна зборашка корачница „Већ куца час“. На крају овог неофашистичког „рафала“ поновљене су две строфе из песме „Мртви нисте“ коју је, како сазнајемо из љотићевског листа „Српски добровољац“, написао Димитрије Дика Наранцић, каплар Љотићевог профашистичког Српског добровољачког корпуса. Стихови који су славили победе профашистичких фаланги које су заједно са окупатором на тлу немачке окупационе зоне у Србији биле на свим стратиштима где су убијани: Срби, Јевреји Роми, комунисти, антифашисти орили су се на Дан победе над фашизмом у центру Београда, града кога су

окупатор и његови сарадници, међу којима су се љотићевци највише истицали, претворили у масовно губилиште. Помешани са стиховима Бранка Миљковића, Крваве бајке Десанке Максимовић посвећене страдалим крагујевачким гимназијалцима које су на стрељање водили војници Марисава Петровића, команданта Другог пука Љотићевог Српског добровољачког корпуса, Стевана Раичковића, остављали су посебно мучан утисак. Питан да понуди објашњење за стихове који су се могли чути на званичној државној прослави, Ристић их је, потпуно погрешно приписао српском песнику Момчилу Настасијевићу (1894-1938). Три дана касније, Дејан Ристић је одлуком Владе именован за в. д. директора Музеја жртва геноцида.

Сматрам да је одлука Владе Републике Србије да именује в. д. директора Музеја, три дана након званичне државне прославе Дана победе над фашизмом, која се и одговорношћу Дејана Ристића претворила у приредбу са мноштвом елемената који величају фашизам, Музеју учињена ненадокнадива штета. Музеј жртва геноцида је релативно млада институција која у фокусу својих интересовања има проблеме и питања која често и више него друга заокупљају јавност, представљају предмет ревизије, релативизације, банализације и вулгаризације. Управо ова околност чини га посебно крхким. Задатак је, не само оснивача ове драгоцене институције, већ и њених управних органа, међу којима се директор и Управни одбор посебно истичу, да ни на који начин не доводе у питање њен кредибилитет.

Због свега горе наведеног али и због одговорности коју осећам према колегама запосленим у Музеју као и из професионалних и моралних разлога дужна сам да поднесем оставку на место члана Управног одбора Музеја жртва геноцида.

С поштовањем,

У Београду,

13. маја 2021.

др Сања Петровић Тодосијевић